

Õiguskantsler

Teie 07.08.2020 nr

Meie 18.09.2020 nr 7-4/201483/2005020

Politsei- ja Piirivalveameti eriloal riiki sisenemine

Austatud avaldaja

Kirjutasite õiguskantslerile, et Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) andis Teie elukaaslasele loa Eestisse tulla alles pärast kolmanda taotluse esitamist. Märkisite, et esimese taotluse esitasite selgitusteta, kuid teises taotluses täpsustasite, et Eestisse tulek oli vajalik kooselu seadustamiseks. Sellele vaatamata keeldus PPA ka teisel korral luba andmast. Teie hinnangul on inimestele ebaselge, milliseid olukordi peetakse Eestisse sisenemise taotlemisel erijuhuks ning mis tõendeid on vaja PPA-le esitada.

Vabariigi Valitsuse [korralduse](#) nr 169 „Riigipiiri ületamise ajutine piiramine COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 uue puhangu ennetamiseks“ sätestab, et PPA võib erandina lubada Eestisse siseneda välismaalasel, kellel ei ole haigusnähte ning kelle riiki lubamine on põhjendatud eritaotluse alusel (korralduse p 13(2)).

PPA selgitas 11.09.2020 saadetud vastuses, et eritaotlus võimaldab Eestisse sisenemise õigust taotleda välismaalastel, kellele ei laiene Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike kohta kehtiv vaba liikumise õigus. Eritaotluse eesmärk on olnud see, et anda inimestele luba Eestisse tulla eelkõige vältimatutel perekondlikel põhjustel (näiteks matused, abiellumine, lapse sünd, pereliikme haigestumine, hädavajalik kohtumine pereliikmega). Eriloa riiki sisenemiseks võib saada ka juhul, kui tuleb teha edasilükkamatuid toiminguid ametiasutustes, kus nõutakse inimese enda kohalolekut: näiteks kui tuleb osaleda kohtuistungil või notariaaltoimingus, esitada abiellumisavaldus vms. PPA ei pea üldjuhul elukaaslast või kaugsuhtes olevat kaaslast korralduse punkti 13 alapunkti 2 tähenduses erandi alla kuuluvaks.

[Põhiseaduse](#) §-st 27 tulenev perekonnapõhiõigus hõlmab ka mehe ja naise sellist perekondlikku kooselu, mis pole seaduses sätestatud tingimustel ja korras vormistatud.¹ Põhiseaduse § 26 tagab õiguse perekonna- ja eraelu puutumatusel. Selle sätte kaitsealasse kuuluvad ka muud lähisuhted. Perekonnapõhiõigus ja õigus perekonna- ja eraelu puutumatusel laienevad ka sellistele püsisuhetele, kus partnerid elavad erinevates riikides ja/või ei ela pidevalt koos.² Kui inimesed

¹ RKHKo 19.06.2000, nr [3-3-1-16-00](#), p 1.

² Euroopa Inimõiguste Kohus on sedastanud, et perekonnaelu puutumatus kaitse kohaldamine ei eelda tingimata kooselu, sest tänapäeva globaliseerunud maailmas on tavaline, et partnerid võivad teatud perioodidel elada erinevates riikides kutsealastel või muudel põhjustel. – EIKo 21.07.2015, nr 18766/11 ja 36030/11, [Oliari jt vs. Itaalia](#), p 169.

soovivad abielluda, peab riik looma selleks võimaluse sõltumata sellest, et üks partneritest elab välisriigis.

Eeltoodud selgitusest nähtub, et kuigi PPA ei pea üldiselt põhjendatuks anda eriluba elukaaslase või kaugsuhtes oleva kaaslase külastamiseks, antakse luba neile, kes soovivad abielluda ja kellel on vaja teha selle ettevalmistamiseks toiminguid. Niisiis oli PPA otsus õigusvastane, kui amet keeldus andmast Teie elukaaslasele luba Eestisse tulla, kuigi tööte välja, et Eestisse saabumine on vajalik abiellumiseks. Praeguseks on see küsimus siiski lahendatud.

Parema õigusselguse huvides peaks inimesi teavitama, mis on eritaotluse esitamise aluseks olevad erandolukorrad. PPA [kodulehel](#) on selgitatud, et „eritaotluse eesmärk on võimaldada kolmandate riikide kodanikel taotleda välispiiri ületamise lubamist, Eestisse sisenemise eesmärgil, eelkõige perekondlikel põhjustel, nt matused, pulmad, pereliikme haigestumine, hädavajalik kohtumine pereliikmega“. Mõistetavalt ei ole võimalik esitada ammendavat loetelu kõigist erijuhtudest. PPA peab taotluse lahendamisel võtma arvesse kõiki olulisi asjaolusid. PPA vastusest nähtub, et abiellumisega seotud asjaajamiseks tavaliselt luba antakse. On kahetsusväärne, et loa taotlemisega kaasnes Teile ebameeldivusi.

Täna olulise küsimuse eest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: Politsei- ja Piirivalveamet